

Az ember annyit ér, amennyit használ

A Hullástermékgyári MINŐSÉG DÍJ első kitüntetettje

Zsoldos Benő (67) 44 éve áll a papíripar szolgálatában. A „Tanár úr”, mert hogy sokan ezzel a megtisztelő jelzővel emlegetik, a címbe Széchenyi idézetet ő választotta, arra utalva, hogy munkássága alatt ennek próbált eleget tenni. Ő az, aki a Hullástermékgyár által alapított „Minőség Díj” első kitüntetettje, amit ünnepélyes keretek között a gyár dolgozóinak részvételével tartott ünnepségen adott át Boros András a gyár igazgatója. Erről szóló beszélgetésünkkel elmondta, hogy ez a kitüntetés azért áll a legközelebb a szívéhez, mert a gyárban eltöltött utóbbi tíz év alatt olyan nagyszerű vezetőkkel és munkatársakkal dolgozhatott, akik nemcsak fogékonyak az új iránt, de a napi munkájuk mellett minden erővel támogatják a korszerűbb, fejlettebb módszerek, eljárások, elvek és gyakorlatok bevezetését és folyamatos alkalmazását. „Olyan fiatalos lendületű közegben és emberekkel dolgozhatok ma is, akik nemcsak lehetőséget, hanem segítséget, támogatást nyújtanak újító munkámhoz, és maguk is személyes részvételükkel hitet tesznek a folytonos javítás, tanulás mellett, mert velem együtt vallják, hogy sokat kell tanulnunk ahhoz, hogy keveset tudjunk. A gyári kitüntetés boldoggá tesz, de nem büszkévé. Remélem, továbbra is lehetőségem lesz a jó ügyért küzdeni és azt szolgálni”.

A szakmai út első húsz éve

Amikor 1958-ban a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Karán tanulmányait befejezte, két tanszék, a Műanyagkémiai és a Szerves kémiai Technológiai tanszék kérte fel, hogy egyetemi oktatóként és kutatóként dolgozzon. Legnagyobb sajnálatára a felkínált állást nem foglalta el, mert édesapja banktisztviselő volt és mint értelmiségi származását nem javasolták az ifjúsággal való kapcsolatra. Amit igazán szeretett volna, az a klinikai farmakológiai munka a gyógyszerek hatásmechanizmusának vizsgálata. Ehelyett a Papíripari Kutatóintézetben 10 éven át mint tudományos munkatárs, majd 5 éven keresztül az Intézet Minőségellenőrző osztályának vezetője, ezt követően pedig a 12 gyárat magában foglaló Papíripari Vállalat Minőségügyi Felügyeletének vezetőjeként dolgozott. Munkája mellett hat éven át elhi-

vatott tanárként vett részt a felnőtt dolgozók papíripari technikai képzésében. Ő dolgozta ki 1975-ben az országos vállalat egységes minőségbiztosító rendszerét. Ez időben fő kutatási területe volt a papírok felületi energiájának kísérleti meghatározása peremszög mérésével és videotechnika felhasználásával. 1973-76 között a Kutatóintézet tudományos igazgatójaként irányította az intézet tudományos munkáját. Ekkor készítette el a MTESZ Országos Elnökségének felkérésére az akkor 310 főt számláló papíripari műszaki értelmiség helyzetének felméréséről szóló szociológiai tanulmányt, közel 60 kérdést tartalmazó kérdőív számítógépes feldolgozásával. Az egyik legnagyobb szakmai eredménye az a 3 hónapos vendégkutatói munka volt, amit Európa legnagyobb papíripari kutatóintézetében tölthetett el a nyomópapírok nedvesedésének vizsgálatával. Az intézet akkori igazgatója Dr Nordman 1976-ban állást kínált részére az intézetben. A kutatómunkát részben itt, részben a Tamperei egyetemen kellett volna végezni. Nem maradt kint, mert 14 és 10 éves kislánya már alig várta, hogy hazajöjjön. Itthon a könnyűipari miniszter felkérésére kialakítja az ágazati minőségellenőrzés személyi és tárgyi feltételeit a Fa-, Papír és Nyomdaipari Minőségellenőrző Intézetben. Klimatizált laboratóriumot épített, és svéd papírvizsgáló műszerekkel szereli fel, gondoskodva az ágazati felügyeletet ellátó szakmailag jól képzett munkatársokról. Megoldja a 12 papír- és feldolgozó gyár központi minőségfigyelési rendszerét. 1982-től közel 10 éven át a 250 fővel és 2 vidéki üzemmel rendelkező Könyvkötő Szövetkezet elnöke. Ezen felelősségteljes vezetői munkája mellett több mint öt éven át az egyetlen bejegyzett papíripari igazságügyi szakértőként is dolgozik. Munkatársaival 10 termékre értékelemzési tanulmányt készít, amely munka a Szervezési és Vezetéstudományi Társaság pályázatának I. díját nyeri el. Kidolgozza az optikai lencsék gépi csiszolásához használandó, két oldalt nyomásra tapadó PVC közdarab-gyártás technológiáját, ami szabadalmi védelmet kapott.

Fontossága és eredményessége miatt meg kell említeni néhányat a sokoldalú szakmai és tudományos tevékenységei közül:

- A Magyar Tudományos Akadémia Szál- és Rosttechnológiai Bizottsága Kémiai Albizottságának közel 5 éven át aktív tagja volt és több ízben tartott színelméleti és színmérési előadásokat az Akadémián. Itt az első előadását, mint fiatal kutatómérnök mikológiai témakörben

tartotta, amikor is a káros cellulózbontó gombákat identifikálta és szaporodásukat vegyszerrel gátolta. Nem sokkal később alkalmazott kutatásként a papír töltőanyag-retencióját elősegítő kísérleteiről tartott előadást az Akadémián.

- A BME Vegyészmérnöki karának felkérésére a posztgraduális képzésben részesültek számára alakult Állami Vizsgáztató Bizottság tagja.

- A szabványosító munka végigkíséri pályafutását. Mint a Nemzetközi Szabványosító Szervezet (ISO) magyarországi tagképviselőnek papíripari szakértője, 15 éven át több száz angol nyelvű szabványtervezetet véleményezett, kiegészítette a vizsgálati módszerek szabványajánlásait és az esetek 80%-ában az országok el is fogadták javaslatait. 4 éven át a Papíripari Szabványosító Bizottság elnöke 1990-ig. A Magyar Szabványügyi Testületben a hazai 38 tagú Szabványügyi Tanács tagjaként a Dunapack Rt.-t képviseli 2001 évig. Az 1996-ban alakult Papíripari Nemzeti Szabványosító Műszaki Bizottságban már akkor azt képviseli, hogy a hazai és a szomszédos országok hpl termékszabványai egymással harmonizáltak legyenek.

- Nagy számú egyetemi és főiskolai hallgató diplomatémája kidolgozását irányítja és több doktrandum munkáját vezeti.

- A minőségügy mindig az érdeklődése középpontjába állt, ezért volt többek között választmányi tagja az Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottságának és jelenleg is több szakbizottság munkájában vesz részt.

Részvétel a minőségirányítás és TQM gyári megvalósításában.

1991 évben pályázattal elnyeri a Csomagolópapírgyár és a Hullámtermékgyár kereskedelmi igazgatói állását. Szervezi és saját kialakított matematikai módszere szerint értékeli a kereskedelmi képviselők munkáját, ösztönözve őket az új vevők megszerzésére. Az első gyártásba került termékek hibaelemzésére módszert dolgoz ki a Lorentz-Pareto elv alkalmazásával, amit több éven át eredményesen alkalmaznak a hibajavításra. A dolgozói elégedettség felmérésére első ízben 1995-ben dolgoz ki eljárást és értékeli a kérdőívre adott válaszokat. 1991 év második felében bekapcsolódik az ISO 9002 kidolgozásának munkájába, úgyis, mint a BME Vállalatgazdálkodási Tan-szék felkért szakértője. A gyári minőségügyi mérnök képzésben vesz részt és a vizsgáztató bizottság tagja. Az ISO 9001 tanúsítás megszerzését szorgalmazza, már csak azért is, mert ez pluszként két elemmel, a kutatással és fejlesztéssel, valamint a vevőszolgálatlal egészíti ki a ISO 9002 szabványt, márpedig mindkettőt szakterületének érzi. Részt vesz a gyár

minőségügyi szervezetének akkor legmagasabb fóruma működési rendjének kialakításában és nemcsak opponálásával segíti az ISO rendszer működését, hanem ő maga is több tíz eljárási utasítást dolgoz ki. Rendszert építő munkája miatt az egyetem Vállalatgazdálkodási Tanszéke több intézmény ISO rendszerének kidolgozására szakértőként kéri fel. Minőségügyi szakcikkeiben már feltárja az ISO rendszer fogyatékosait, és ezért vesz részt a kissé bürokratikus rendszer egyszerűbbé tételében. Felhívja a vezetők figyelmét, hogy az ISO rendszerre kell ráépíteni az ember- és vevőközpontú TQM rendszert. Több előadást tart, számos szakcikket publikál a TQM témában és lelkes szervezője a TQM módszerek gyári megvalósításának. Cikkeiből is kiderül, hogy elkötelezett híve a humánerőforrással való gondoskodásnak, azaz a dolgozók széleskörű bevonásának, folytonos képzésüknek, a dolgozók nagyobb hatáskörrel történő felhatalmazásának. Rendületlenül hisz a csapatmunka újító, alkotó erejében. Számos csapatmunkát vezet és úgyis mint szakértő, részt vesz ezekben. Az Rt 3 divíziójának részvételével a gyári felső vezetők több napos csapatmunkáját vezeti a "Verseny előny-hátrány analízis" témában, ahol az elnök-vezérigazgató is csapattag. Aktívan vesz részt a „Legendás Szolgáltatás” mozgalom gyári működtetésében, a 38 csapat mentorainak képzésében, a csapatmunkák irányításában.

Elsőként veti fel az Etikai Kódex elkészítésének szükségességét és el is készíti az első tervezetet. A nevéhez fűződik a gyári tevékenység utóbbi 3 évének első ízben történő önértékeléséhez szükséges információs rendszer kidolgozása, majd az adatok feldolgozása és a pályázati anyag szövegezése.

A kutatás-fejlesztés motorja

A Csomagolópapírgyár és a Hullámtermékgyár szervezeti szétválásával az Rt elnök-vezérigazgatója megbízza a Hullámtermékgyár Kutatás-Fejlesztési Osztály megszervezésével. Nagy öröm ez számára, mert visszatérhetett ha nem is a gyógyszeripari kutatáshoz, de ahhoz a tevékenységi körhöz, ahol a feladat az ÚJ dolgok teremtése. Nemzetközi összehasonlításban is elsőként hívja fel a figyelmet a dobozok tartós terhelés alatti viselkedésének (reológiájának) tanulmányozására, amely munkában a mai napig aktívan vesz részt a Győri Műszaki Egyetemmel együttműködve.

A zöldség/gyümölcs továbbérését gátló csomagolással összefüggő „Frissspack” kutatás szervezője és irányítója. 4 egyetem kutató munkáját szervezi és értékeli eredményeiket. Személyesen vesz részt a több tíz tonna gyümölcs tárolási kísérletein. Ismertető előadásokat tart az ország minden részén

működő Termék Tanácsok szakemberei számára. Eljut a Frisspack híre a Távol-Keletre, az USA-ba is. Előadást tart a világ tartósító szakembereinek részvételével Krétán megtartott Postharvest Konferencián. Személyesen vesz részt az érdeklődő Hollandia egyik papírgyárában folytatott üzemi kísérleten. Az újdonságra jellemző, hogy 18 országban tudtuk szabadalommal levédeni. A Frisspack zacskók iránt nagy volt a kereslet a hazai fogyasztók körében is. A Frisspack gyümölcstároló rekesz az Emballage kiállításon (Páris) WorldStar díjat kapott. A gyár életében ez volt az első ilyen világsiker. A Papírgyár és a Hullámtermékgyár szervezeti szétválásával azonban a kutatásban nem folytathatta részvételét, amit ma is nagyon sajnál, mivel elméleti és gyakorlati szempontból is egy rendkívüli téma került ki az irányítása alól.

Nevéhez fűződik a nagy értékű történelmi okmányok levéltári tárolására fejlesztett dobozok savmentes fedőrétegének előállítására, amelyre vonatkozó papírgyári kísérleteket személyesen vezette. E témában a hazai, megyei, valamint szlovák és lengyel levéltárakban tartott előadásokat. Ezeket az u.n. archív dobozokat a Szabadalmi Hivatal Használati Mintaoltalma védi. Kidolgozza és 11 utasításban leírva rögzíti a K+F munka folyamatát, ami betartásukkal biztosítja a fejlesztés szervezettségét.

Személyesen irányítja a kórházi veszélyeshulladék-tároló dobozok gyakorlati kipróbálását a SOTE II. Belklinikáján.

Mindig nagyon bízott a kertészeti termékek szállítói csomagolásának eredményes kidolgozása sikerében. Az Rt vezérigazgatója a kérésére 2 éves moratóriumot adott a kezdetben veszteséges zöldség/gyümölcs dobozok piaci bevezetésére. Járt az országot, a kis- és nagytermelő közösségeknek előadást és termékbemutatót tartva. Gazdasági számítások sokaságával igazolja a doboz-felállító gép beszerzésének piaci szükségességét. Munkája nem volt hiábavaló, mert a z/gy jól működő üzletgárává fejlődött.

A HTGy-i kutatások egy jelentős része a Papíripari Kutatóintézethez kapcsolódik, amelynek munkatársaival szorosan együttműködve, menet közben irányítja a kutató munkát, közösen kialakított metodikai terv szerint. Hasonló koordináló tevékenységet fejt ki a Győri Egyetem Csomagolástechnikai Laboratóriumán munkatársaival is, megbeszélve a felmerülő elméleti vonatkozású problémák megoldását.

Irodalmi munkásság

A papíripari irodalmi munkássága mind a publikációk számát, mind a tématerületek kiterjedtségét tekintve, igen széleskörű. Száznál több cikke jelent meg különböző szakmai, tudományos hazai és külföldi folyóiratokban. Csűrös és Rusznák Szerves kémiai Technológiai professzorokkal több cikke jelent meg hazai és külföldi szaklapokban a papíripari mázanyagok tixotropiai viselkedéséről. A színelmélettel

foglalkozó cikke az igen rangos Colour c. amerikai lapban kerül publikálásra. Társszerzője a Papíripari kézikönyvnek. Tankönyvet írt a papíripari középiskola tanulói számára, lektorálta a Papíripari Vizsgálatok szakkönyvet. Az általa kidolgozott kémiai vizsgálati módszerére az amerikai kiadású Paper Analysis szakkönyv is hivatkozik. Az utóbbi néhány évben írt cikkeinek témája a gyári minőségszabályozással, a TQM elvek és módszertan alkalmazásával a folyamatszabályozás matematikai statisztikai módszereivel kapcsolatos.

Jelentősebb előadásai között tartjuk nyilván a Magyar Tudományos Akadémiai előadásait. Több alkalommal szerepelt a Kolorisztikai Szimposiumon, a MTE SZ szakmai rendezvényein, a Mikrobiológiai Társaság Nagygyűlésén, a Magyar Levéltárosok Országos Konferenciáján, a BME által szervezett Mérnök-továbbképzőkön, a Győri Egyetem Tudományos Ülésszakán, a Magyar Logisztikai Egyesületben, a gyári MTE SZ rendezvényein.

Elismertség

Szakmai tevékenységét széles körben ismerték el. Három alkalommal volt a Szakma Kiváló dolgozója, kétszer kapott Könnyűipari Kiváló Dolgozó kitüntetést. Szabványosítási munkája elismeréseképpen vehette át a „Kiemelkedő Szabványosításért Emlékérmét”. Oktató és kutató munkája elismeréséért a „Szakmai Kultúra Fejlesztéséért” MTE SZ díj Ezüst fokozatának tulajdonosa lehetett. Az Európai Minőségügyi Szervezet (EOQC) országos pályázatának I. díját nyerte el. Külön kiemelésre méltó szakmai irodalmi tevékenysége, amit irodalmi díjak odaítélésével jutalmazott többek között a MTE SZ Központi Anyagmozgatási és Csomagolási Bizottsága (1972), a MTE SZ Logisztikai Bizottsága (1996). Önálló cikkírói tevékenysége elismerésül kapta a Földi László Irodalmi Nívódíjat (1998), a K+F népszerűsítéséért végzett kiváló újságírói munkájáért a Magyar Tudományos Szaklapok Újságíróinak Egyesületétől a Bronz toll Oklevelet (1999).

A Gábor Dénes díjra felterjesztő ajánló levelében Rusznák professzor így ír: „Zsoldos Benő nyugdíjasként is aktívabb, mint valaha. Ötleteivel, megoldási javaslataival, tanácsaival ha lehet, még az eddigieknél is intenzívebben folytatja alkotó tevékenységét. Személye hidat jelent a termelés és a kutatás, a gyárak és az egyetemek között. Alkotó szelleme, végtelen energiája, született „tanító”-képessége, fiatalokat meghazudtoló újat akarása alapján terjesztet el a Gábor Dénes díjra.”

A „Tanár úr”-nak nem azért gratulálunk, mert a matematikai statisztikát ma is lelkesen oktatja, inkább azért gratulálunk, hogy ezt a szép pályát választotta. A tudomány gyökerei lehet hogy néha keserűek, de gyümölcssei mindig édesek.